

על הפרדק: פתחת המועדון לחבר

הערב חוגג הקיבוץ את פתיחתו הרשמית של המועדון לחבר, לא עברו אלא שנה וחודשיים מאז נורתה אבן-הפינה וכבר הוא עומד על תלו, מרשים מבחוץ וסביבתו ומחנה עין ולב בסידוריו הפנימיים. ספות וכורסאות על סהרת גום-אוויר. האולם כולו מקורר ב-4 מזגני אוויר, שלחנות נאים ועליהם אגרטלים לפרחים. סידורים נוחים לעתונים וכתבי-עת מגוונים. כן דאגו המתכננים אף למחיצה המאפשרת לחבר להכנס לעיין בעתון או ספר כאשר אינו מתכוון להשתהות במקום - מבלי להפריע ליושבים באולם פנימה. מחיצה זו מקבילה לדלת הכניסה המערבית של האולם. ועל כל אלה " הבית"המנצחת על תפעולו התקין של המועדון, בחולשה על האביזר החשוב ביותר, על מכונת האספרסו, כשהיא מכבירה חיוכים על ימין ועל שמאל.

כך עומדים הכן, עם תוכניות ביד, חברי הועדה אשר עליהם האחריות לקיומה הרצופה של התוכנית התרבותית והאירועים החברתיים. פעמיים בשבוע מתכוננים הם להעביר פעולה כלשהי, וחזקה על חברים אלה שתוכניותיהם תהיינה מענינות ומושכות קהל במספר שיגבר וילך. קיימת הרגשה כללית, כי אכן עשוי המועדון לשמש מפנה בפעילות החברתית-תרבותית של הקיבוץ במפגשי רעים תכופים יותר, באווירה רוגעת ותרבותית.

יתברכו אם כן כל אלו שנתנו ידם בהקמתו המהירה והטובה של המועדון.

ומתברך הקבוץ על הנכס היקר והראשון בשלשת בניצי הצבור אשר יהוו כבר בעתיד הקרוב מרכז ליצירתו ופעילותו החברתית והתרבותית של הקבוץ.

לר ולר?

משפחת קפלן עברה לקיבוץ מענית.

משפחת דואר זאב שהתה אצלנו שבועיים בלבד תוך נימוק שמתכוון הוא לאולפן משפחות של חצי שנה ללימוד השפה, אך לא לחיי קיבוץ. בינתיים נודע מהמחלקה שהם טרם מצאו באף קיבוץ את מקומם לפי הנוסחה שקבעו לעצמם, אולפן משפחות ולחצי שנה בלבד.

משפחת הר-גיל פנתה למזכירות להתקבל כחברים. המזכירות תביא זאת לשיחת הקיבוץ ולאחר מכן תועבר הצבעה אישית.

מרים סקזי התקשרה עם חבר "משמרת" וקבלה חופש של חצי שנה להיות שם.

זאב כהן סיים עבודתו כחצרן ילדים וחזר לבהח"ר, ובמקומו נכנס דוד שמחובני, אשר טרם נבחר לתפקיד זה ע"י שיחת הקיבוץ. דבר זה יעשה בשיחה הקרובה.

חנה סטרר נבחרה כמחסנאית הכל-בו, והחלה בעבודתה שם. חנה עובדת עדיין 5 שעות ביום ובמסגרת זאת יקשה עליה להסתדר, מה גם והיא חייבת עוד לתרום כמה שעות במשך השבוע לספרייה, בה היא עסוקה פעמיים בשבוע בערבים. אי לכך מבקשת היא שהחברים הבאים ביום ששי לקבל במחסן צרכי בית, ירבו לקבל בהזדמנות זו גם את ההספקה הקטנה שלהם, למען להקל על עבודתה באספקה הקטנה של יום שלישי.

ביום חמישי הציגה הלהקה הדרמטית של הקבוץ את "גם הוא באצילים" בנימויו של אלי פ. כתבה והערכה על ההצגה תופיע בגליון הבא.

במסגרת ארועי היובל זשתתפו למעלה מ-60 מחברינו בפגישת רעים של יוצאי צ'יכוסלובקיה בכפר-מסריק. כלם חזרו מלאי התלהבות מהחוויה הבלתי נשכחת שבפגישה זו עם מאות חברים שבמשך שנים לא נודמן להם להפגש, ומקבלת הפנים הנהדרת והמאורגנת להפליא מצד חברי כפר-מסריק, הקיבוץ המארח.

(המשך מי ומי? בודף 8)

הצעת תודה

אחרי כנס המשימים של יוצאי התנא"ש, סולטריה,
ברצ'אנא לאלאמ לאלאה שלטו לנא עזרה לאצ'אחנא.
להאצריק היו רביק אמכא הפבאמ
בראע אראלנה - מחנאית האטבח והאלבאמ,
ישא ה" כאחראית לאצ'אחנא לאחבר,
ולצו "ספן", "מסיון", אכנו "רימאן", "נבטיק", "שפאיק"
אלא עשראמ החבריק האחריק - יבאלא כלק סא התארה.

הועדה המארגנת.

ההכרעות על הקלנדר

לאחר 6 שיחות קיבוץ ממושכות, ארוכות ומלאות ענין - מקיפות אל כל שלל הבעיות הקשורות בקלנדר, בתעשייה בארץ בכלל ובקבוץ בפרט - באה ההצבעה, בה בא לידה בטרם רצונו של כל הקבוץ כולו (זולת 3 קולות בודדים ומבודדים) להירתם במעמסה הכבדה ביותר בחיינו.

היתה זו הכרעה היסטורית כי המערך החדש של הקלנדר הופך להיות לנכס צאן ברזל של דור הראשונים בקבוץ ושל הדורות הבאים. היה בבירור הזה משום סימפוזיון - רב ענין בעל רמה גבוהה ובגרות להפליא - על בעיות התעשייה בקבוץ, על המפעל התעשייתי הגדול בקבוץ עם מגבלותיו בכח אדם, תוך התחרות עם מפעלים דומים בארץ ובחו"ל.

יירשם לזכותו של הקבוץ כי הפעם היה זה מבחן שעומדים בו רק פעם בדור והקבוץ עמד בו יפה. חדרו להכרת הקבוץ כולו כללים וחוקים אשר הדריכו אותנו בכל הדיונים האלה והם ימשיכו להדריך אותנו גם לעתיד לבוא והן מסתכמות בשתיים:

א. מגבלות הקבוץ בכח אדם היכול להפריש למפעל התעשייתי - נוסף לענפים בחקלאות והשירותים השונים הקיימים. אי לזאת באה הרויזיה לגבי הקיים וההכרח לצמצום דראסטי של 1/3 במספר העובדים השכירים בשלב הראשון ולהורדתו למינימום הכרחי תוך מספר שנים.

ב. ההכרה כי המפעל התעשייתי בשנת 1963, בתנאי ההתחרות החמורים בארץ ובחו"ל, תנאי חשיפת מוצרים מוכנים לייבוא, במצב של הכרח לחפש שווקים נוספים בחו"ל - אינו דומה למפעל משנת 1943 ולא משנת 1953.

הכרחי כיום לחשוב לא רק על רפת ברמה של קליפורניה אלא גם על ייצור פלסטיקה ברמה אמריקאית. הגיע הזמן להקים מפעל מודרני ומשוכלל ברמה בין-לאומית מכל הבחינות, ידע, ארגון שווק והשקעות. גובה ההשקעה לבן אדם עובר את המקובל אצלנו בעבר. ההשקעה תנוע בין 40-50.000 ל"י לעובד. סה"כ השקעה של 2.500.000 ל"י הוא סכום כה גבוה, והשקעה כה כבדה שטרם ידענוה בעבר.

הקבוץ מבין יפה הפעם, כי בשנים 1963-1965 יעמדו עניני המפעל על כל המערך החדש שלו בראש התור. ולזה ייקרא פרימאט - עדיפות בהון ובאון, בתשומת לב, ריכוז מקסימלי של כח אדם לבצוע תכנית הקלנדר.

השנים האחרונות במפעל עמדו בסימן של עליה מתמדת בסך המחזור, עליה בתפוקה, בכמויות (טונות, מטרים) - אמנם ללא עליה בימי עבודה. אבל יחד עם כל אלה לא הצלחנו להגיע בכל המוצרים לרמת ייצור בין לאומית המסוגלת להתחרות עם תוצרת דומה מחו"ל. עצם פיזור על פני מספר גדול של מוצרים אמנם הבטיח את המפעל נגד זעזועים עונתיים או אחרים בשוק (כי כאשר לא קיימת עונה בצמיגים הרי היתה קיימת עונה בצנור או בפוליאטילן) אבל יחד עם זאת - הקשה עלינו הפיזור הזה להתמסר למספר מוצרים על מנת להשלימם. כי לא קיים אצלנו הכוח המקצועי הדרוש והארגוני לעסוק במוצרים כה רבים שונים ומשונים.

בחמש השנים האחרונות מצצנו את כל האפשרי מן הציוד הקיים בלי לחדשו ובלי להחזיר את המינימום ההכרחי מבחינת ההשקעות. היו אלו שנים של ניצול יתר ואף בזבוז של האמצעים שנצטברו במפעל. כל זה אינו יכול להימשך בימים אלה.

הימים השתנו, התחרות בארץ גברה, קמו מפעלים משוכללים יותר עם ציוד חדש, עם קשרי ידע עם מפעלים דומים באירופה או בארה"ב - ולהם כל היתרון להכות מפעלים אחרים חסרי ידע וציוד חדיש. בצורה כזו הועמדו מספר מחלקות שלנו בפני סכנה של: להמשיך להתקיים או לחדור. עם הציוד הזה המיושן אי אפשר יותר להתחרות בשוק המקומי ובודאי לא בחו"ל. המדיניות החדשה של הליברליזציה ביבוא, העמידה אי אלו מחלקות במצב חמור ביותר. אי לזאת היה הכרחי להעמיד לדיון ולבחינה מחודשת את כל תכניות הפתוח, אשר עמדו בלאו הכי על הפרק - לאור המצב החדש שנתהווה.

הזכרעות על הקלנדר (המשך)

מאידך לא ירדו מסדר דיוננו בעית כח אדם - והעבודה השכירה. הלחץ הבלתי פוסק מפנים ומבחוץ והסכוי לקבל תגבורת בכח אדם עם שובם של נבטים, נרקיסים, כניסת שבליים לצבא, קליטת חברים חדשים מהארץ ומחו"ל במידת מה, כל אלה היו מביעים לבחינה מחודשת של התאמת המערך החדש בקלנדר למערך החדש בכח אדם. לא במעט קבע כאן גם שיקול נוסף המחייב להתאים את מקומות העבודה לחבר העובד המתבגר והמתקרב לגיל 50 (וכמעט כל שכבת הותיקים מתקרבת בצעדי ענק לקראת גיל זה) ולחברה הותיקה המחפשת מקום עבודה זולת השרותים.

בבירור טען מישור כי מזמן נטשו גם בחקלאות את המשק המעורב ועלינו לעבור גם בתעשייה מגומי עם פלסטיקה לפלסטיקה בעיקר. אבל אין זה מעבר למונוקולטורה בלבד כי השנוי הוא מהותי ביסודו. הננו עוברים זו הפעם הראשונה לייצור חדש בקלנדר - למוצר אחד בעיקר - היריעות הפלסטיות מפי.וי.סי מהחומר גלם המיוצר בארץ.

עם ציוד משוכלל ביותר, על סמך ידע ברמה אמריקאית מעודכן - בו ההשקעה הגבוהה מבטיחה ייצור ממוכן ככל האפשר, במינימום של כח אדם ומכסימום תפוקה.

לעתיד לבוא לא נצטרך יותר לחשוש מפני ההתדרות המקומית של מפעלים אחרים ללא ציוד מתאים, אף ההתחרות עם גורמי חוץ תהיה קלה יותר וסבירה יותר.

השנוי המהותי מתבטא בכך שסעיפי ההוצאות המרכיבים את מחיר המוצר הולכים ומשתנים:

- א. יורד חלק העבודה;
- ב. עולה חלק הפחת והריבית עקב ההשקעה הגבוהה;
- ג. עולה חלק של הידע, השתלמות והכשרה מקצועית;
- ד. עולה החלק של הוצאות השווק בארץ ובחו"ל.

הציוד החדש והממוכן מצמצם את כח העבודה הדרוש ומחליף עבודת יזע בעבודה ידע. וזה מעיקרי השנויים המהותיים.

הקלנדר החדש על כל חלקיו ישמש מקום עבודה עבור חברינו הצעירים כמתבגרים, בחלקו גם מקומות עבודה לחברות ברמת ייצור מודרנית המצריכה מוח וכח, מחשבה וידיעה, לימוד והשתלמות בשטח המקצועי וטכני, ארגוני ומינהלי.

אין להתעלם מן ההכרח לעבור בכל ייצור מודרני לעבודה בשלש משמרות של הציוד. למרות הקשיים בכך, נצטרך בודאי למצוא את הדרך כיצד להתאים הזמנים לצרכי הקבוץ והמפעל יחד; אם על ידי עבודה בשבוע מקוצר של 5 ימים, עם שבתות (2) או ע"י יום עבודה בן 10 שעות פעמיים ליום ועוד ועוד. כי לא תתואר כיום שום תעשייה רצינית בעבודה רגילה בין השעות 6.30 בבוקר עד ל-3.30 אחה"צ.

רק פתי יכול לתאר לעצמו כי הכל יוגש לנו על מגש כסף, למרות קשרי הידע. ללא קשיים וצרות וחבלי לידה רבים ומרובים בכל השטחים, צפויים לנו מאבקים בלתי פוסקים עד לייצור השוטף, הרגיל והבלתי מופרע. וכאשר זה יינתן לנו נעמוד בפני הבעיה העיקרית שתרבץ עלינו יומם ולילה, לשווק ולמכור בארץ הטונות שהקלנדר יפלוט. הערימות של 5 טון למשמרת יכולות להתערם יום יום ויהיה עלינו למצוא עבורם שווקים מתאימים חדשים בארץ ובחו"ל.

קשה לתאר לעצמנו מה זה אומר מחסן של 200-300 טון סחורות מוכנות לעומת חמצב זהיום של פיגור מתמיד באספקה של הזמנות. אבל זו תהיה הבעיה העיקרית לפתח שווקים. למכור ולמכור !

נותרה לנו בעית תקופת הביניים. כיצד נכלכל את עניינינו בתקופת המעבר של 18-24 חודש עד שיקום הקלנדר החדש. בתכנית נפרשה תכנית עם שלבים לשנים מספר. בשלב הראשון נצמצם ובפטר 1/3 של העובדים השכירים ע"י חיסול שתי מחלקות והעברת העובדים האלה לבעלים החדשים שיקנו את המחלקות, והן ע"י הוספת עובדים מהקיבוץ, מחב' נבטים, מהקליטה הדרום אמריקאית ובשלב מאוחר יותר של נרקיסים וחברים. אין זו משימה קלה ופשוטה. המו"מ על מכירת המחלקות אינו מסתיים במהירות הרצויה לנו, השיקולים של הקונים נוטים לכאן ולכאן.

הזכרעות על המלנדר (המשך)

המו"מ עם העובדים השכירים אף הוא לא מוכרח להתנהל בצורה חלקה לגמרי. הננו נמצאים כבר בתוך המלאכה ולא תמיד צפויים לנו פתרונות מהירים ומידיים. ואחרון אחרון, הכנסות הכוח העצמי מכל השכבות והכשרתו לעבודות החדשות, אף הוא הינו תהליך ממושך למדי המצריך זמן, חדשים, כל זה כמוכך בתנאי שאין ברצוננו להגיע לקטסטרופות. כי בינתיים אנו חיים מהמחלקות הקיימות וקצב חיסולם מוכרח להיות מחושב היטב היטב ותוך ראית הנולד.

בתקופת המעבר עלינו לשמש מקור פרנסה ומקור לאמצעים הרבים והגדולים הדרושים להשקעה גדולה.

בו בזמן, עלינו אף לדאוג להכשרת חברינו לקראת מערך הקלנדר החדש בארץ ובחו"ל. בשלב השני כאשר תסתיים זקיפת הציוד החדש, והמערך החדש יעמוד על תילו - בצטרך לגשת לחיסול עוד 1-2 מחלקות תוך העברת אותו הכוח העצמי למערך החדש ופיטורים של החלק הזה של השכירים אשר עלול להשתחרר עם חיסול המחלקות. רק בשלב השלישי כאשר המערך החדש יהיה בעבודה לאחר תקופת הרצה של 1-2 שנים לפחות, תעוצב דמותו הסופית של המפעל.

מבלי לרצות להתנבא, אין כל ספק שעומדים בפנינו בעלמם רבים ואיש לא יכול כיום לקבוע מסמרות לגבי השלב השלישי. רק פסקן אחד - אשר עניני המפעל והקבוץ נראים לו בשנים האחרונות בעיני "הגברת הזקנה" - יכול לקבוע כבר כיום את כל הפרטים לגבי השלב השלישי, זולתו אין איש המעיז לעשות זאת.

כל השלבים הנ"ל תוכננו בהתחשב בצורך לצמצם הקיים, ליותר ולתכנן משהו חדש מותאם לשנות 1965-1970.

כעת הגיע הזמן לתרגם לשפת המציאות מה זו עדיפות בחיי הקיבוץ לגבי המפעל. בראש וראשונה ידיים. להזרים כח אדם צעיר ורענן. כאשר המערך החדש ייכנס לשלב הרצה יהיו בבית נוסף לנבטים ונרקיסים, גם שבליים וכל זה נוסף לקליטה הן מהארץ והן מחו"ל. ויש מקום להערכות מחודשות לצמצום עד למינימום של העבודה השכירה במפעל.

נוכח המשימה הזו שאנו לוקחים על עצמנו, יש משנה תוקף לתביעתנו המחודשת מן התנועה להשתתף במשהו בתרומה קטנה - זו הפעם הראשונה במשך 25 שנות קיום קבוצנו - להשלמת ולהזרמת כח לקבוצנו.

היערכות מחודשת מבחינת כח האדם חייבת להיות לא כמותית בלבד אלא גם איכותית. הכשרת חברים ותיקים העובדים במפעל לעבודות במערך החדש, הכנסת והכשרת חברות לעבודות במפעל ושילוב הדור הצעיר, החטיבה הצעירה בכל מערכות המפעל.

אין אנו מעמיסים על עצמנו מעמסה קלה - מבחינת כספית. אמנם אין אנו דלים בנכסים אבל מבלי לגייס כל קורטוב של כח, כל פרוטה שאפשרי לשחרר, מבלי להביא תכנית השקעות תלת שנתית המעמידה בראש התור את צרכי המפעל - לא נהיה נאמנים לעצמנו ולמסורתנו בת מחצית היובל.

הצטיינו בעבר בגישה מחושבת, בלתי הרפתקנית, ידענו לאגור פרוטה לפרוטה, להוסיף לבנה ללבנה, נדבך לנדבך ואף פעם לא בנינו מגדלים גבוהים ללא יסודות איתנים ויציבים. התכנית הכספית חייבת להתבסס בראש וראשונה על מקורות עצמיים. ולאחר שהחלק הזה מובטח - והוא מובטח רק תוך הידוק החגורה בקבוץ ביתר שטחי ההשקעות לתקופה הזו - עלינו לפנות לגיוס אמצעים ממקורות חוץ בתנאים הטובים ביותר. גיוס הלוואות הן מתקציב פתוח, מבנקים וקרנות לתקופה ארוכה של 10-12 שנים בתנאי ריבית זולים ביותר.

וכאשר ניגש ברוח זו למעשה של "היום השני" הרי בודאי יוכח לכל, כי ידענו להפוך שעת כושר לשעת רצון.

מ י ר מ י ? (המשך מדף 4)

מאיר ש. השתתף בכנס נציגי הקיבוצים הוותיקים בהקבה"א בדליה, בו נדונו בעיות עבודה. כנס זה היה ראשון לשורת כנסים העומדים להתקיים בקרוב ואשר יכללו 38 קיבוצים, מהם 20 ותיקים ביותר, בהם כבר חזרו שלשה מחזורים של בנים ו-18 קיבוצים בהם קליטת הבנים הראשונים רק החלה ואשר עליהם נמנה גם קיבוצנו כהצעיר ביותר. על כנסים אלה הוחלטת בכנס נציגי עשרה קיבוצים, מהותיקים ביותר בקיבוץ הארצי שנתכנס ביוזמת המחלקה לחברה שהגיעה למסקנה, כי לא רק בקיבוצים צעירים חייבת היא לספל אלא שגם לוותיקים יותר ישנן בעיות הדורשות טפולה. הכנס הבא ידון בבעיות הצריכה.

המזכירות אשרה את רצונו של יהודה "שבולים" ללכת לקורס טיס. קורס זה הנמשך בשלבים שונים שנתיים מחייב את המצליח לסימו לחתום על שלש שנות שרות נוספות בחייל זה.

עמירה "שבולים" החליטה ללכת לקורס אחיות בבית החולים "השרון" שימשך שנתיים במסגרת שרותה הצבאי.

המזכירות אשרה את יציאתה של סבקה גולדברגר לקורס לחינוך מיוחד למשך שנה ב"אורנים". החלטתה זו של המזכירות תרוב לאישור שיחת הקיבוץ.

עתובאית שודית עם בן רבת בגיל ילדי המוסד הגיעו אלינו למשך חודש ימים. היא מפרסמת כתבות בעתונים שונים בשודיה שתפוצתם מגיעה למאות אלפים ובעתונים בארצות חוץ, ומשתתפת באורח קבוע בטלביזיה השודית במסגרת סימפוזיון על עבודתה של האשה העצמאית. היא נהנית מסטיפנדיה שאיפשרה לה לבוא ארצה ולהתחקות על מצב האשה בתנועה הקיבוצית ותנאי חינוך הילדים בה, הנראים לה כמקבילים לתנאי החיים של האשה העובדת העצמאית בשודיה.

ברצונה לחיות בקיבוץ ככל חברה ולעבוד במקומות עבודה בהם עובדות החברות. את ילדיה נצמיד במידת האפשר לכיתות המוסד המקבילים להם בעבודה ובהווי. היא כוונה אלינו ע"י משרד החוץ.

לאחר שנודע למחלקת הבניה של הקבה"א על כוונתנו להוציא מרכז לבנית אולם התרבות אצלנו, הזמינה היא את עצמה אלינו לישיבה עם החברים הנוגעים בדבר. לאחר חילוף דעות סוכם, שאנו נבקש הצעות מגורמי בניה מאורגנים שונים, ולאור הצעות אלו יכריע הקיבוץ איזו היא ההצעה הנבחרת לו ביותר.

ש. R.